

*Н.С. Островська, канд. екон. наук, доц.,
Буковинська державна фінансова академія, м. Чернівці*

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У нинішньому інформаційному просторі, коли все навколо має тенденцію до швидких змін, освіта повинна випереджати сучасні економічні процеси та давати можливість приймати правильні рішення в майбутньому.

Щоб реформувати вищу освіту в Україні, потрібно підготувати нову генерацію науково-педагогічних кадрів – національну інтелектуально-духовну еліту, яка була б здатна розвивати вітчизняні науково-педагогічні традиції та оновлювати їх виходячи з сучасних вимог до фахівця враховуючи особистість кожного студента.

Сьогодні на ринку праці конкурують не навчальні програми, а система менеджменту і для того щоб витримати цю конкуренцію потрібно підвищувати рівень викладання. На ринку вакансій існує дефіцит спеціалістів, які спроможні працювати в жорстких ринкових умовах. Один із принципів вищої освіти – безперервна досконалість. І тому, хочеться детальніше зупинитись на проблемах та методах їх вдосконалення.

На жаль, сьогодні зацікавити студентів дуже важко, але кожний викладач йдучи в аудиторію повинен наводити приклад з реальної роботи базових установ для яких ми готуємо фахівців. А для цього потрібно співпрацювати з базовими установами, проводити спільні круглі столи, зустрічі, та укладати угоди про таку співпрацю.

Вища освіта в Україні тяжіє до теорії і менше направлена на практичні навички. Мало використовується в навчальних закладах, економічного профілю, ситуаційних завдання, підручники не можуть відтворити сучасний стан в економіці, оскільки змінюється законодавство та підходи до певних економічних ситуацій.

Роль викладача не може зводитись до читання лекцій, проведення практичних, лабораторних, семінарських занять, перевірки рівня знань студентів. Подальша роль викладача на лекціях повинна заключатись у моделюванні дискусії, направленням її у потрібне русло з формуванням відповідних висновків у студентів. Правда, виникає проблема пасивності студентів, розсіювання їх уваги, участі в дискусії лише кількох студентів, або перетворення її на усний монолог викладача. Саме тут потрібний весь хист і талант викладача як організатора, оратора та психолога.

Провідну роль в процесі професійного становлення відіграє рефлексія – базовий механізм саморегулювання навчально-професійної діяльності й формування професійного мислення. Рефлексія студента економічного профілю – це процес самопізнання й самоаналізу мотивації навчально-професійної діяльності, відображення особистісних змін і динаміки набуття знань та вмінь з психологічної точки зору. Коли в студента проявляється осмислення професійного вибору, визначення професійних цілей і програм

майбутньої діяльності, він чітко може зрозуміти своє призначення та вдосконалювати набуті знання. Рефлексивно аналізується власна пізнавальна активність, переживання, спілкування, що є засобом психічного самоконтролю і самовдосконалення. Сучасні вимоги щодо формування фахівця економічного профілю – це орієнтир в ситуації, це креативність мислення та можливість аналізу і прийняття рішень.

Особливої уваги заслуговує питання підготовки майбутніх фахівців щодо кількості засвоєних дисциплін. В більшості навчальних закладів економічного профілю студенти вивчають близько восьми десятків дисциплін за період навчання, відповідно і якість засвоєння їх різна.

Сьогодні при підготовці кадрів економічного напрямку є проблематичним питання пов'язане з тим, що відсутня єдина думка стосовно самостійної роботи студентів. Так, якщо самостійна робота – це один із методів навчання, то він зводиться до відтворення при контролі знань, а в майбутньому використовується для вироблення вмій та навичок. А якщо самостійна робота – це форма організації навчальної діяльності студентів, то вона забезпечує розвиток професійного мислення, його вдосконалення при прийнятті рішень в виробничих процесах. Вміння ставити та самостійно вирішувати теоретичні та практичні завдання – є ціллю навчального процесу при підготовці фахівців економічної галузі. Саме активність та самостійність студента сприяють готовності особистості до подальшого самонавчання та самовдосконалення. Самостійна робота студентів дає можливість навчитися самостійно працювати з різними джерелами, що сприяє підвищенню рівня професійної підготовки та самостійного мислення. Актуальними будуть і рекомендації щодо роботи студентів над собою:

- студент повинен навчитися формулювати мету своєї роботи та дотримуватись способів її виконання;
- навчитись моделювати власну діяльність та виділяти умови досягнення мети;
- розвивати увагу, пам'ять, мислення;
- навчитись оцінювати проміжні результати.

Особливо важливою, для ефективної самостійної роботи студентів при вивченні фінансово-кредитних дисциплін, є мотивація студентів викладачем. В цьому випадку від викладача вимагається індивідуальний підхід при виборі стимулів. Для одних студентів достатнім стимулом буде оцінка (максимальна), інші будуть самостійно готуватись, знаючи, що їх обов'язково перевірять (страх недоотримати максимальну кількість балів). Але найкращим мотивом для студента має бути усвідомлення необхідності саморозвитку для майбутньої професії. Таке усвідомлення відбувається на старших курсах і формує правильне мислення щодо обраної професії та ролі в ній навчальної дисципліни.

Педагогічний підхід викладання економічних дисциплін в розрізі Болонського процесу дає можливість студентам самостійно працювати над досконалим вивчення дисциплін, але для цього викладач повинен зорієнтувати студента щодо вибору джерел інформаційних даних. Реалізація такого підходу

повинна включати посилення індивідуальної роботи з обдарованими студентами, що на сьогоднішній день в українських вузах не практикується.

Островська, Н.С. Формування психолого-педагогічного підходу щодо вивчення економічних дисциплін у вищих навчальних закладах [Текст] // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: збірник матеріалів Міжнародної навчально-методичної конференції (м. Севастополь, 29-30 квітня 2010 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2010. – С. 205-207.